

Slovenski dom

Štev. 38

V Ljubljani, sobota 15. februarja 1941

Leto VI.

Predsednik vlade Cvetkovič in zunanji minister dr. Markovič tri ure pri Hitlerju

Uradno poročilo o nenadnem sestanku pravi, da je potekel v duhu potrjenega prijateljstva, poluradna razlaga pa trdi, da spada v okvir načrtov za novi evropski red

Berlin, 15. febr. DNB: Jugoslovanski ministri predsednik Dragisa Cvetkovič in jugoslovanski zunanji minister Cincar-Markovič sta prispela včeraj dopoldne s posebnim vlakom v Salzburg. Opoldne sta bila gosta nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa v njegovem gradu Fuschl. Po kratkem oddihu v hotelu »Austrijski dvor« v Salzburgu, sta krenila na Berghof, kjer ju je ob 16.30 sprejel voditelj Nemčije, ki ju je prisrčno pričakal pred glavnimi vrati Berghofa. Oddelek SS je izkazal jugoslovanskima državljanoma čast. Razgovori, ki so trajali čez tri ure, so bili ustavljeni samo za kratek čas zaradi čaja. Tem razgovorom je prisostvoval razen Hitlerja in v. Ribbentropa in razen obeh jugoslovanskih državljanov tudi poslanik dr. Schmidt kot tolmač. Ko so bili razgovori končani, sta jugoslovanska gosta ob 19.45 zapustila Berghof in odpotovala iz Salzburga v Beograd.

Po sporodu je bilo izdano naslednje uradno poročilo:

Voditelj Nemčije in državni kanceler je danes v navzočnosti nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa sprejel jugoslovanskega predsednika vlade Cvetkoviča in jugoslovanskega zunanjega ministra Cincar-Markoviča na Berghofu. Razgovori o vprašanih skupnih interesih so potekali v duhu zgodovinskih prijateljskih odnosov med obema državama.

Berlin, 15. febr. m. Transcontinent Press: Voditelj Nemčije je včeraj sprejel jugoslovanskega predsednika Cvetkoviča in zunanjega

ministra dr. Cincar-Markoviča. Razgovor je, kakor ugotavlja uradno poročilo, potekel v duhu zgodovinskega prijateljstva. To prijateljstvo je, kakor se je pri tej priliki lahko videlo, že od zdavnaj, posebno pa še v zadnjih osmih letih, odkar je narodni socializem postal življenjski zakon nemškega naroda. Ti odnosi so na gospodarskem področju od leta 1933 postali tako pristni, kakor niso bili nikdar prej v zgodovini. Vzporedno s tem je šla tudi ureditev političnih odnosov, ki se iz dobrega sosed-

stva razvijajo čedalje bolj v pravo prijateljstvo.

Že nekaj časa se nemško državno vodstvo zavzema za ureditev nove Evrope, ki bo osvobodila narode, kateri služijo tujcem glede prostora in oblasti kapitala ter bo tako zamenjan stari evropski red, ki je vodil samo do spopadov. Zato se lahko sodi, da spada tudi včerajšnji razgovor v okvir posvetovanj, ki jih vodi Nemčija na vse strani in iz katerih se pričinja izoblikovati obrisi novega reda.

Bolgarske in madžarske razlage jugoslovanskega obiska pri Hitlerju:

Jugoslavija bo ostala še naprej nevtralna!

Sofija, 15. februarja. m. Bolgarski listi na prvih straneh prinašajo poročila o potovanju jugoslovanskih državljanov v Berchtesgaden, »Slovo« piše komentar med drugim:

»Ta dogodek je eden najvažnejših v današnjem političnem trenutku, zlasti če upoštevamo veliko zanimanje, ki ga vsi posvečajo Balkanu in jugovzhodni Evropi.

Listi sodi, da so vprašanja, ki so bila na sporodu, političnega značaja in v zvezi z uvedbo novega reda. V Sofiji upajo, da bodo uspehi sestanka odgovarjali duhu vzajemnosti.

Budimpešta, 15. februarja. m. V madžarskih krogih o potovanju jugoslovanskih državljanov v Nemčijo pravijo, da je bilo v madžarski javnosti

sprejeto z največjim zadovoljstvom. Danes ni več presenečenje, poudarjajo, če predsednik jugoslovanske vlade obišče voditelja Nemčije. Odnosi Jugoslavije do Nemčije in Italije so že davno jasni in razčiščeni. Potovanje jugoslovanskih državljanov je v znamenju koristi jugovzhodne Evrope. Na Madžarskem s popolnim zaupanjem gledajo na uspeh tega obiska in te politike.

Glasi lo predsednika madžarske vlade »Magyar Ország« o tem obisku med drugim pravi:

Z ene ali druge strani se lahko slišijo izjave pristojnih osebnosti, da se potovanje jugoslovanskih državljanov nanaša na razčiščenje nekaterih aktualnih vprašanj pri svoji nevtralnosti ter sploh ne bo menjala te smeri. Najnovejši balkanski dogodki, zlasti ustavitve romunske-angleških odnosov, so dali povod, da je ravno zaradi nadaljnje jugoslovanske nevtralne politike bilo potrebno razčiščiti novi položaj ter ga spraviti v sklad s sedanjimi temeljnimi načeli.

Tudi glasilu zunanjega ministra »Pester Lloyd« ugotavlja, da je gotovo eno izmed Jugoslavije s svojim starim političnim vedenjem želi ohraniti dosedanje zveze s prijateljskimi velesilami, kar je važna okoliščina.

Potovanje Cvetkoviča in dr. Markoviča ni nobeno presenečenje in od njega tudi ni pričakovati nobenega novega mednarodnega dogodka. To potovanje jugoslovanskih državljanov, ki so stvarni politiki, služi koristim evropskega jugovzhoda.

.....

Zagrebaški nadškof dr. Stepinac je bil včeraj dalje časa pri sv. očetu Piju XII. Obiskal je tudi našega poslanika na italijanskem dvoru, danes pa mu je naš poslanik pri Vatikanu priredil kosilo.

Posebni odposlanec predsednika Roosevelta, Hopkins, je odletel iz Londona čez Lizbono v New York, kamor je prispel danes in pojde takoj poročat Rooseveltu o svojih ugotovitvah v Angliji, poroča United Press.

V Ameriki se bodo v kratkem začele največje vojaške vaje, kar jih pomeni ameriška zgodovina. Sodelovalo bo pri njih 300.000 mož z vsem najmodernejšim orožjem, poroča vojno ministertvo.

Švedska vlada je sklenila prevzeti varstvo romunskih koristi v Angliji, poroča DNB.

Nemška letala so včeraj tudi podnevi bombardirala razne kraje na Škotskem in v srednji Angliji, pravita včerajšnje nemško in angleško poročila.

Italija in Nemčija nista bili obveščeni o posvetih med maršalom Petainom in generalom Franccom, pravijo v Vichyju, kakor pravi DNB.

Nemško zunanje ministertvo zavrača vest o tem, da bi grški poslanik mislil zapustiti Berlin in da bi bilo v odnosih med Nemčijo in Grčijo prišlo do kake spremembe.

112. dan vojne med Italijo in Grčijo

Splošen grški napad na vsem albanskem bojišču

Pre boj fronte na treh mestih, veliko število ujetnikov in vojnega plena

Nekje v Italiji, 15. febr. Stefani. 252. italijansko vojno poročilo pravi:

Grško bojišče: Udeleževanje sovražnikovih patrol z zadovoljnim izidom za naše čete, ki so sovražniku zadale občutne izgube in ujele nekaj vojakov ter zasegle nekaj orožja. Naša letala so bombardirala sovražnikovo pomorsko oporišče in z uspehom vrgla bombe malega kalibra na zbirališča sovražnikovih čet. Naša lovška letala so sestrelila devet sovražnikovih letal, največ nad našimi bojnimi črtami. Eden od članov posadke je ujet.

Atene, 15. febr. o. Atenski radio: Grška vojska je na 150 km dolgem bojišču začela s silovitim napadom, katerega so pripravili rušilni letalski napadi na Tirano, Drač, Tepeleni, Elbasan in Valono. Grške čete so prodirle italijanske postojanke na treh mestih ter pri tem na enem samem kraju zajele 7000 vojakov. Z drugih dveh točk število ujetnikov ni znano, pač pa je Grkom povsod prišlo v roke ogromno vojnega materiala.

Okoli Kerena divjajo hudi boji.

Abesinska domača vojska naglo raste. V neprestanih napadih je zasedla vrsto gorskih postojank.

Cesar Haile Selasie je končal zmagovalno pot med celo vrsto abesinskih gorskih rodov, ki so ga navdušeno sprejeli in pozdravili.

Južnoafriške čete so zavezle italijansko postojanko Bulu el Rilo ter dobile v roke veliko ujetnikov in vojnih potrebščin.

Dogodki na sredozemskem in afriškem bojišču

Nemška letala nad Cirenaike — Angleški napadi na Rodos — Nastop angleških padalcev v Italiji

Nekje v Italiji, 15. februarja o. 252. italijansko uradno vojno poročilo pravi med drugim, da so italijanska in nemška letala bombardirala oporišča na Malti in sestrelila štiri Hurricane. Nemci so bili nad letališči v Cirenaike ter zadeli poslopja in streljali na letala na tleh. Napadeni je bilo letališče na Kreti in uničena štiri letala.

Pri Kerenu je bil angleški napad odbit. Pri reki Džubi italijanski neredni oddelki zadržujejo angleško napredovanje. Angleži so bombardirali Rodos ter Massauo, a z majhnim uspehom.

V noči od 10. na 11. februar so Angleži z letal spustili skupino oboroženih padalcev, da bi z razstrelivom uničili prometne zveze, vodovode in namakalne priprave v Kalabriji in Lucaniji. Padalci so bili prijati, preden so mogli povzročiti večjo škodo.

Kairo, 15. febr. o. Reuter poroča: Ta teden so angleška letala že petkrat silovito bombardirala italijanska letališča in pristanišča na Rodosu, s čimer hočejo preprečiti, da bi središče Dodekaneza sploh bilo uporabno za italijansko ali nemško letalstvo.

Okoli Bengazija je bila na raznih letališčih uničenih 150 italijanskih letal.

Nemci so zadnje dni napadli Bengazi ter večkrat letališči v Berki in Denini, a z majhnim uspehom. Do več spopadov je prišlo zadnje dni in včeraj nad Malto.

Angleško letalstvo je močno podpiralo napad na Keren. Z vseh poletov so se vrnila vsa letala.

Napovedi o novem bolgarskem obisku pri Hitlerju

Angleška grožnja o odgovoru na morebitno nemško zasedbo

London, 15. febr. o. United Press poroča: Po poročilih iz angleških političnih krogov je treba pričakovati, da bosta povabljena v Nemčijo tudi bolgarski min. predsednik dr. Filov in zunanji minister dr. Popov. Napovedujejo, da bi pri tej priliki Nemčija skušala doseči, da bi Bolgarija vstopila v trojno zvezo in s tem dala Nemčiji možnost za prehod vojske čez bolgarsko ozemlje.

Sofija, 15. febr. o. U. P. Angleški poslanik v Sofiji je včeraj izjavil tujim časnikarjem, da bo

Anglija takoj z vso silo odgovorila, če bi Nemčija napadla Bolgarijo.

Belgrad, 15. febr. m. Današnje »Vremec« poroča iz Sofije: Iz Bukarešte poročajo, da je v zadnjih 48 urah prispelo v Romunijo več divizij, ki se zbirajo ob obali Donave nasproti Bolgarije. Kakor zatrjujejo, pošiljajo v isto smer tudi vojaški material.

Sirite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Vesti 15. februarja

Nad 100 mornarjev s šestih angleških ladij, ki jih je potopila neka nemška križarka blizu Azorskih otokov, je včeraj dospelo v pristanišče Fundshal na otoku Madeiri, poroča Reuter. Očitno gre tu za ladje, o katerih so zadnje dni govorila nemška uradna poročila.

Italijansko pozorno in napadalno vojno brodovje povzroča grenko življenje angleški mornarici na Sredozemlju. Ta mornarica po udarcih, prejetih od italijanskega brodovja, končno začneja spoštovati Italijo, sodi diplomatski dopisnik lista »Popolo d'Italia«, Mario Appellus, ki pravi v svojem članku, da je za Italijo častno, da mora zdaj prenašati najtežje breme in da Italijani zdaj v največji tišini pripravljajo marsikaj velikega, za kar bo ljudstvo zvedelo šele po končani vojni.

Najmodernejši holandski parnik »Oranje« (15.000 ton), so preuredili za bolniško ladjo in bo vozil angleške ranjence z Bliznjega Vzhoda v Avstralijo, poroča Reuter.

Pariški radio je snoči zopet napadel vlado v Vichyju, češ da Nemčija ni zadovoljna z zadnjo spremembo. Opomnil je maršala Petaina, naj začne popolno sodelovanje z Nemčijo, preden bo prepozno...

Bojišče, na katerem se bo izvajala zmaga, je še naprej Anglija in pa njene pomorske poti, ki jim Nemčija zadaja vedno hujše udarce. Angleški uspehi v Afriki so samo parade. Nemški pomorski in letalski napadi na Anglijo in na njene zveze dokazujejo, da napad na Anglijo ni samo v vdoru, kakor trdijo Angleži. Tako sodi »Hamburger Fremdenblatt«.

Določila zakona o trgovini s sovražnikom je angleška vlada razširila tudi na Romunijo, ki jo zdaj uradno prišteva med sovražne države. Odslej bo kaznovan vsakdo, ki bi vzdrževal gospodarske zveze z Romunijo, poroča Reuter.

Med Nemčijo in Sovjeti so odnosi danes dobri. Med Nemčijo in Japonsko pa je celo zveza, zaradi tega se bo tudi razmerje med Japonsko in Sovjeti zboljšalo, kar bo koristilo uvedbi novega reda na svetu, je novi japonski poslanik za Nemčijo, Ošima, izjavil včeraj v Moskvi, kakor poroča DNB.

Franciji ni zaupano posredovanje za mir med Anglijo in Italijo, trdijo na francoskih pristojnih mestih, kakor javlja DNB.

Pri poletu nad Kerenom se je — kakor poroča Stefani — ubil italijanski letalski poročnik Vincentini, ki je po italijanskih vesteh sestrelil 17 nasprotnih letal.

60 letna ženska, ki je ostala pod podrtinami več ur in je imela zlomljeno nogo, je po rešitvi dejala: »Ponosna sem, da sem tudi jaz lahko nekaj žrtvovala za domovino, čeprav sem stara. Lahko nas Angleži vse pobijejo, pa se jim ne bo posrečilo spreminjati nas.« Sedemletni otrok je dejal, da se ima zdaj, ko so ga ranili Angleži, za pravega vojaka... Na neki zadeti hiši se je takoj, ko so odpluli Angleži pokazala italijanska zastava, v znamenje kljubovanja... Na drugih krajih je ljudstvo med bombardiranjem v zboru prepevalo fašistovsko himno. Take in podobne slike o vedenju prebivalstva ob angleškem napadu na Genovo navaja po poročilu agencija Stefani italijanski tisk.

Združene države bodo Angliji v kratkem poslane še 46 rušilcev, ki jih zdaj oskrbujejo z modernim, zlasti protiletalskim orožjem, poroča United Press.

V Bolgariji je od danes dalje prepovedana vsaka prodaja volnenega blaga in čevljev, poroča DNB.

Madžarski državni upravitelj Horthy bo danes podpisal pogodbo o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Madžarsko.

Osebi angleškega poslanstva v Bukarešti je snoči ob 22 zapustilo Bukarešto in se danes v Constanzi vkrcalo na turški parnik »Ismet«. Osem članov poslanstva pa je odpotovalo z letalom, poroča Rador.

Vse vesti o veliki umrljivosti na Danskem in v Holandiji so izmišljene. Umrljivost tam letos ni prav nič narasla in je še vedno najmanjša v Evropi, odgovarja DNB na poročilo newyorškega radia, ki je trdilo, da na Danskem in Holandskem ljudje zaradi nemške zasedbe močno umirajo.

Jugoslavija bo gledala, da ustreže vsem državam, s katerimi je v prijateljskih zvezah, toda samo toliko, kolikor bo dopuščala njena nevtralnost, ki je dozdaj rodila tako ugodne uspehe, sodijo ameriške radijske postaje.

Napovedi o vojni nevarnosti na Tihem morju spadajo v novo ofenzivno živčno vojno, verjetno pa je, da se tam ne bo prav nič zgodilo, sodijo ameriški listi z ozirom na razne avstralske in japonske izjave.

Španski uradni krogi in tisk še vedno ne dajejo nobenih izjav o vsebini in namenu posvetov med Franccom in Mussolinijem in med Franccom ter maršalom Petainom. Pač pa v Madridu zatrjujejo, da bo uradno razlago teh posvetov kmalu objavila — Nemčija, kakor poroča agencija Havas.

Tudi Egipt bo pretrgal diplomatske zveze z Romunijo, napoveduje rimski »Messaggero«.

Pomorska vojna na Atlantskem oceanu

Potopitev angleškega konvoja. — Več nemških ladij ujetih

Berlin, 15. februarja DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča snoči: Ob priliki včerajšnjega napada nemških vojnih letal na sovražnikov konvoj v vodah Atlantskega oceana je bila potopljena še ena oborožena trgovska ladja, tako da skupno število potopljenih ladij pri tem napadu znaša 14 s 82.000 tonami. Nemške pomorske sile, ki nastopajo v Atlantskem oceanu in drugod so s tem potopile 670.000 ton sovražnikovega brodovja, ali brodovja v sovražniški službi. Temu je treba dodati še izgube, ki so nastale zaradi mir

London, 15. februarja o. Reuter: Mornariški minister Alexander je včeraj izjavil:

»Ujeli smo nekaj sovražnih ladij. Nekaj sovražnih ladij smo ujeli tudi v četrtlet, toda podrobnosti ni mogoče še priobčiti.«

Mornariško poveljstvo poroča, da se je domovinsko brodovje vrnilo z važne naloge na Atlantskem morju. Iz Gibraltarja pa je odplul zahodni oddelek sredozemskega brodovja, ki je preteklo nedeljo izvedel napad na Genovo. Kam je to brodovje odplovalo ni znano.

Angleški poskus s padalci v Kalabriji

Italijansko poročilo pravi, da so angleški padalci vzklikali Mussoliniju, da bi preslepili kmete

Agencija Stefani poroča o drzni akciji angleških padalcev v južni Italiji. Poročilo pravi, da je bila ujeta skupina angleških padalcev, ki so poskušali uničiti javne naprave v južni Italiji in navaja o tej akciji naslednje podrobnosti:

V noči med 10. in 11. t. m. so se britanski padalci spustili na področje Lucanie in Kalabrije med 22.30 zvečer in 2. uro zjutraj. Ti padalci, ki so bili oboroženi s avtomatičnim orožjem in eksplozivnimi patronami, so imeli namen poškodovati vodne in namakalne naprave v tem področju, s katerimi je omogočen močan razvoj kmetijstva v teh krajih. Dalje so nameravali porušiti železniške proge, mostove, ceste itd.

Ko so se spustili na tla ob slabi svetlobi, so padalci zavzeli kmečke hiše in preprečili kmetom, da bi odgovorili na to dejanje. En padalec si je pri skoku poškodoval nogo. Da bi prevarili lahkoverne kmete, so angleški padalci vzklikali duceju in Italiji. Ko so zapustili svojega ranjenega tovariša, so Angleži odšli k izviru, ki dovajajo vodo vsem napravam za namakanje. Pri tem so uporabljali zemljevide, ki so jih imeli pri sebi. V vsem kraju je bilo dano alarmno znamenje, nakar so karabinerji s milico, policijo in vojaškimi organizacijami fašistične stranke naredili okrog kraja obroč. Angleški padalci so prišli v težaven položaj.

Ker so bili hitro obkoljeni, se jim ni posrečilo izvesti načrtov in so bili prisiljeni skrivati se po gozdovih, da bi ubežali ujetništvu. Da bi jih težje opazili, so se razdelili v več skupin v upanju, da se bo nekaterim izmed njih posrečilo prebiti skozi goste vrste italijanske obrambe in vsaj deloma izvesti svojo nalogo. Toda to se je pokazalo po laškem poročilu za nekoristno, ker je bilo skoro isti trenutek ujetih 11 padalcev. V nekem drugem kraju nekaj km stran pa še 7. Ta zadnja skupina padalcev se je skušala upreti in je streljala iz strojnih puške na italijansko patrolo,

katero so tvorili en karabiner, en policijski agent in en pastir, ki jih je vodil po gorskih stezah. Angleški podporočnik je s strelom podrl policijskega agenta in pastirja. Italijanski karabiner je ostal sam in s puško prisilil padalce, da so ostali, dokler niso prispeli drugi karabinerji.

Ko so videli, da je vsak odpor zaman, so se padalci udali. Potrebno je bilo najti drugo skupino padalcev, ki so se razbežali po grmovju. Preganjanje se je nadaljevalo in kmalu nato so bili brez muke ujeti tudi ostali padalci, med katerimi je bil tudi neki stotnik. Vsi padalci so bili oblečeni v kombinacijo čokoladaste uniforme. Na glavi so nosili letalsko čelado, oboroženi pa so bili s strojnimi puškami in avtomatičnimi samokresi in so imeli pri sebi italijanski denar.

Prižgana vžgalica se vidi kilometer daleč

Kakor so pokazali v Nemčiji poskusi, se vidi še tako majhna luč precej daleč. Tudi pri zastiranju luči moramo paziti, da to storimo temeljito, namreč z dovolj debelo stvarjo, ki svetlobe ne propušta. Tako so s temi poskusi ugotovili, da se vidi svetloba majhne vžgalice kilometer daleč. Svetloba luči, ki je slabo zastirana, pa se vidi več kilometrov daleč. To je važno vedeti posebno danes, ko divja vojna in ima tako slabo zastirano luč lahko usodne posledice, kajti bistremu očesu letalca nič ne uide.

Nemški poročevalski urad odločno zavrača angleške trditve, da misli Nemčija prodati umetnine italijanskih mojstrov iz svojih muzejev v Ameriko, da bi dobila denarja za svojo propagando v Združenih državah. V pristojnih nemških krogih pravijo, da Nemčija kulturne dragocenosti ohranjuje, uničuje in prodaja jih samo Anglija.

Glasovi ameriškega tiska in javnosti o Angležih:

»Od njih je danes odvisna bodočnost...«

Poročila iz Londona vedno znova poudarjajo, da se Združene ameriške države vedno bolj zavzemajo za Anglijo in da postaja prijateljstvo do nje iz dneva v dan globlje. V svojih časopisnih poročilih poudarjajo Angleži, da v Ameriki vedno bolj prevladuje prepričanje, da Velika Britanija brani v sedanjih vojni tudi njihovo stvar in se vojskuje tudi za ameriško varnost. Zanje — pravijo — to ni več

samo vprašanje gmojne podpore, pač pa vprašanje načelne in psihološke narave.

To po izjavah angleških časopisov potrjujejo govori, ki sta jih zadnje čase imela predsednik UFA Roosevelt in njegov odposlanec, čeprav v zadnjem ameriškem predsedniškem volivnem boju njegov nasprotnik, ki je tudi obiskal Anglijo Wendell Willkie. To pa potrjujejo, pravijo v Londonu, tudi časopisi, ki pišejo o organizaciji ameriške pomoči Veliki Britaniji. Ni dvoma, da je danes Amerika že popolnoma odločno stopila na stran Anglije. Nanje je — zatrjujejo londonski glasovi — najbolj vplivalo neusmiljeno uničevanje zgodovinskih spomenikov in stanovanjskih hiš ter junaški boj angleških letalcev pri spopadih z močnim sovražnikovim letalstvom.

Kennedy: »Nikdar še nisem videl tako pogumnih ljudi«

Amerikanci, ki živijo na Angleškem, najbolj občudujejo visokega duha in neustrašnost med britanskim prebivalstvom. To dokazujejo spet besede, ki so jih spregovorili nekateri vplivni močje, kakor na primer bivši ameriški veleposlanik v Londonu, Kennedy, ki je dejal: »Nihče ne bo mogel streti moralne sile angleškega naroda. Nikdar še nisem videl pogumnejših ljudi, kot so Angleži.«

Londonski dopisnik »New York Timesa« pa piše: Ob Churchillu in za njim stoje milijoni ekromnih ljudi. Ljudi, ki niso drugega kot samo Angleži. Od njih je danes odvisna bodočnost. Njihova nenavadna žilavost, njihova uravnotežena hrabrost in njihova ekromnost so spremenile potek dogodkov v letu 1940. Brez njih tudi Churchill ne bi bilo.

Starešina ameriških časnikarjev, Spragle, ki se je vrnil iz Anglije, pa je v New Yorku dejal: »Ko sem opazoval Angleže, kako se vedejo pri letalskih sovražnikovih napadih, sem jih moral nad vse občudovati. V Londonu na primer poteka življenje še vedno skoraj normalno. Po tramvajih lahko vidiš dobro razpoložene in nasmejene obraze. Vei odhajajo na delo kot prej. Trgovina teče skoraj čisto normalno...«

Švedski smučar Alf Dahlquist, ki si je pri zadnjih mednarodnih smučarskih tekmah v Cortini osvojil svetovno prvenstvo v teku na 18 km. Prehitel je celo svoja najnevarnejša tekmoša, Finca Kurikalo, ki si je svojčas priboril svetovno prvenstvo v Zakopanah na Poljskem.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVIM SLUŽBI

Opravičila sva se tovarišu Garciju ter ga vzela s seboj v hotel »Savoy« jest. Pripomnil je, da je sovjetskimi delavcem po cestah očitno dosti slabše kakor španskimi delavcem celo med državljansko vojno. Pozornost mu je vzbudilo tudi, da je živž škop in spraševal me je, zakaj se sovjetski vladi ne posreči, da bi dvignila življenjsko raven delovnih množic.

Ko sem videl Sluckega, sem ga vprašal: »Za božjo voljo, zakaj so pa privlekli tega Španca sem?« Slucki je odgovoril: »Orlov ni hotel, da bi mu bil napoti. Torej ga moramo zdaj tu zabavati tja do konca maja.«

Ker sem bral poročila, mi ni bilo treba dalje spraševati, kaj namerava Orlov v mesecu maju.

Poročila iz Barcelone so preplavila svet kot presenečenja. Naslovi so rjaveli:

»Anarhistični prevrat v Barceloni!«

Dopisniki so poročali o protistalinovski zaroti v katalonski prestolnici, o bitki za telefonski urad, o bojih po cestah, o barikadah, o usmrtnih. Do danes stoji barcelonski majski dnevi v zgodovini našega časa kot morilska bratovska vojna med protifašisti, ki jih je oblagal Franco.

Po uradnih ugotovitvah so katalonski revolucionarji izdajalsko skušali dobiti v roke oblast tisti trenutek, ko so bile vse sile potrebe za odpor proti fašizmu. Po drugi razlagi, ki je odmevala po tisku vsega sveta, je bila žalostra v Barceloni zupor nekaj nezanesljivih ljudi, katerim se je posrečilo dobiti zase skrajno krilo anarhističnega gibanja, da bi netili nemire na korist sovražnikov španske republike.

Res je, da je pretežna večina katalonskih delavcev bila silovito protistalinovska. Stalin je vedel, da so opozicijske moči večkrat razeepljene in da bi jih bilo mogoče z nepričakovanim držnim dejanjem uničiti. GPU je podpihovala plamen in hujskala sindikaliste, anarhiste in socialistične, druge proti drugim.

Po petih dneh prelivanja krvi, pri čemer je bilo pet sto ljudi ubitih ter več kakor tisoč ranjenih, je prišlo tako daleč, da je Caballero vladal v Kataloniji stala ali padla. Španski komunisti so pod Diazovim vodstvom zahtevali, naj se zatre vse protistalinovske stranke in strokovne zveze v Kataloniji. Liste, radijske oddajnike in zborovališča je treba dati pod nadzorstvo GPU ter brez odlašanja iztebiti vsa protistalinovska gibanja po vsej Španiji.

Largo Caballero ni hotel popustiti tem zahtevam in je bil zaradi tega 15. maja prisiljen, da odstopi. Dr. Juan Negrin je postal ministrski predsednik v novi vladi, kakor je bil Staževski že davne prej odločil. Njegovo vlado so razglasili za vlado zmage. Negrin je ostal ministrski predsednik do zloma republikanskih vojska v mesecu marecu 1939.

Ko je Garcia slišal poročila iz Barcelone, je čez vse razburjen pridrvel k meni. Bil je na španskem poslanstvu. Zdel se je takoj vrniti v Španijo. Ni razumel, zakaj ne more stran.

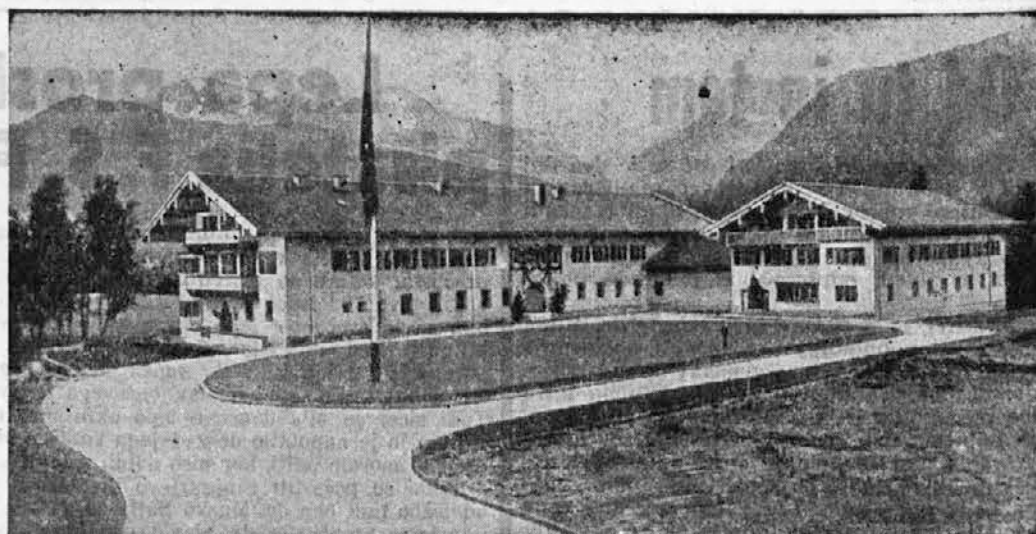
Toda Slucki ga ni pustil iti. Orlov v Barceloni ni hotel Garcia imeti blizu sebe. Res je bil Garcia pomemben komunist, a lahko bi zgajal sitnosti, ko je GPU po Barceloni ljudi v množicah zapirala. Slucki je Garciju predlagal izlet na Kavkaz in na Krim ter je v imenu sovjetske vlade vztrajal, da mora Garcia videti vse v Rusiji. Garcia pa je želel domov. Seveda ni šel.

Na španskem poslanstvu se je Garcia spoznal s štirimi drugimi Španci, ki so tudi želeli potovati domov. Te štiri so spravili pod streho v dveh prostornih sobah hotela »Metropole«. Razkazali so jim sleherni muzej v Moskvi, sleherni zanimivost v prestolnici in okolici. Bili so na Krimu, na Kavkazu, v Leningradu, celo na Dnjeprprostojskem jezu. Že pet mesecev so se vozili v razglednem vozu po Sovjetski zvezi.

Vprašal sem Sluckega, kdo so.

Odgovoril je:

»Ti štirje? To so blagajniki španske državne banke. Prišli so

Hitlerjeva državna pisarna v Berghofu pri Berchtesgaden, kjer sta imela včeraj naš ministrski predsednik Cvetkovič in zunanji minister dr. Markovič tri ure trajajoči razgovor z nemškim kanclerjem

Nenavadna pot dragocenega prstana

Pred nekaj dnevi je našel v Parizu neki snajžlec kanalov v blatu prstan, ki je imel vdolan velik kamen. Ker se je videlo že po barvi, da prstan ni dosti vreden, ga je dal svojemu sinu, ki pa se ga je tudi kmalu naveličal in ga je dal naprej svojemu sošolcu za tri svinčnike. Iz teh nedolžnih rok pa je prišel prstan počasi v manj nedolžne. Učenec ga je dal svoji materi in ker je bila v zadregi — kar danes v Parizu ni nič čudnega — ga je odnesla v zastavljalnico, kar se tudi pri nas marsikomu rado zgodi. Tam so ji ponudili za prstan 7000 frankov. Prstan je potem prišel v roke nekemu Rolanu, ki ga je prodal draguljarju za 40.000 frankov. Draguljar ga je prodal naprej in dobil zanj še čednejšo vsoto. Kako je bilo naprej, pa zgodba ne pove.

Če se v Ameriki vname »stari panj«

V Južni Ameriki v Buenos Airesu se je vnel star panj in se je oženil pri 70. letih, torej v starosti, v kateri navadno človek ne misli več na ženitev, ampak že bolj na smrt. Tudi pregovor, da vsaka metla »štila« dobi, se je uresničil tudi pri njemu. Dobil je »štila« v obliki 22-letnega dekleta. Kdor more to razumeti, naj razume. To je bila za mladino senzacija, in zvečer so šli »mladem paru« zapet podoknico. Toda stvar so vzeli bolj za šalo kakor pa zares in so tako vnelo prepevali, da je odbila ura že dve po polnoči in še ni bilo miru. Hvala Bogu, posebno v takih primerih, pa imamo policijo, ki je posegla vmes in preveselo družbo razglašala. Očitno tamkajšnja policija nima smisla za petje. Povsod se to ne bi zgodilo.

Koroški drobiž

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu priredi 23. januarja sešatek mož in gospodarjev. Določena sta dva govora o delu in položaju slovenske narodne družine.

Delovni minister je naročil, da je treba ločiti tuje delavce po njih narodnosti, ker je to potrebno zaradi oskrbe in še iz drugih razlogov. Narodna pri-

Pogled na idilični Berchtesgaden, kjer se nemški kancler navadno mudi čez poletje, ali pa kadar ima kakšne važne politične razgovore

padnost je bila doslej pri zaposlitvi samo delno upoštevana. Po novi odredbi bo delitev delovnih moči po narodnosti strožje izvedena.

V preteklem letu se je v plilberški fari rodilo 85 otrok, umrlo pa je v istem času 53 oseb. — V Borovljah pa je bilo v preteklem letu 68 rojstev in 54 smrti. — Z boljšim zdravjem pa se lahko ponašajo župljani fare na Dravi, ki so imeli v preteklem letu kar 14 novorojenčkov pa samo 3 smrtne slučaje. Prirastek v tej fari znaša kar 40 rojstev na tisoč ljudi, kar je celo pri najbolj zdravih narodih redek pojav.

Stvari, ki so vsak dan na vrsti: Steklo

Če segrevaš v železnem lončku zmes, ki sestoji iz enega dela kremenjaka, ki je zlmet v prah, ter dveh delov kalcinirane vode, vidiš, da se začne kmalu zmes peniti, ker uhaja ogljikov dvokis in končno se stali v snov, ki se po ohlajenju strdi. Podobna je navadnemu steklu. Ker se pa ta snov v vroči topi, jo imenujemo »vodeno steklo« ali »stekleno vodo«.

V prodajalnah prodajajo natrijevo in kalijevo vodeno steklo v vodni raztopini, ki je brezbarvna. V tej raztopini shranjujejo jajca. Vodeno steklo rabijo za izdelovanje kita in lepila za steklo in porcelan. Z njim impregnirajo predmete, da postanejo nezgorljivi. Če namočiš v vodno raztopino vodnega stekla leseno palčico, jo posušiš in vtakneš v plamen, se les ne bo vnel. Ako nalivaš po kapljicah koncentrirane solne kisline v popolnoma čisto vodno raztopino natrijevega vodnega stekla, se izloči neka zdrizasta snov — silicijeva kislina. Vodeno steklo je torej sol silicijeve kisline in se imenuje silikat. Silikati so umetni in naravni. Najvažnejši umetni silikat je steklo. Večjega pomena, kot pa topljiva, so netopljiva stekla, ki so dvojne soli, dvojni silikati. Za netopljiva stekla rabimo kremenjak, sodo ali pepeliko in kalet, ali namesto njega kako drugo spojino, kar je pač odvisno od tega, katero vrsto stekla hočemo imeti. (O pridobivanju raznih vrst stekla prihodnjič.)

RADIO

Program radio Ljubljana

Nedelja, 16. februarja: 8 Jutranji pozdrav. — 8.15 Paganini: Velika sonata za kitaro solo in violino (gg. Stanko Prek, dr. Drago Zajec). — 9 Napovedi, poročila. — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 9.45 Verski govor (g. ravn. Jože Jagodč). — 10 Reproduciran ork. koncert. 10.30 Veseli godci in Trboveljski pevski jazz. — 12 Heydn: Simfonija v d-molu (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi. — 13.02 Nedeljski koncert. — 17 Beg z dežele, njega vzroki in posledice (g. dr. Fr. Pergar). — 17.30 Pozdrav rojakom! Domač glasbeni spored. Rad. komorni zbor in Rad. orkester. Vodi D. M. Šijanec. — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Ura slovenske pesmi in besede. Poje Slovenski vokalni kvintet, vmes recitacije (dr. Ivo Šorli). — 20.30 Za zabavo in oddih (plošče). — 21 Domač spored. — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebojšnik«. Konec ob 23.